

המשורר ח. נבי
קריאה בעין מהדהדת באוזן

דה, ואשר למובן: אני יוצא מן ההנחה, כי מה שברור לך ברור גם לקורא שלך. אלא אם כן אתה משתולל — ואני אינני מן המשתוללים. מכל מקום לי ברור דבר אחד: ברגע שאתה פוזל לעבר הקהל אתה אבוד."

איך אונס

אמנם הרברים פשוטים כל כך? העולם שלתוכו אתה נכנס כשאתה קורא שיר הוא עולמו הפרטי של המר שזר. הוא אומר: וילון. הוא אומר: כסא. וזה וילון מיוחד וזה כסא אינדיבידואלי שהוא רואה לנגד עיניו. "סעות" מפסיק אותי כרמי. דווקא זה חלק נכבד מע" בודת המשורר: הוא מוביל את הקורא לאן שהוא רוצה. אמרת. וילון. נניח לוילון: נאמר: שושנה. האם היא לבי? נה או אדומה? מלה בתוך משפט. משפט בתוך בית — המשורר הוא המוביל. אמרתי מוביל, ולא אמרתי סחב, ואם אינך מוכן ללכת אחר, אל תקרא. אין זו חובתו לאונס אותך."

הוא מעדיף שיקראו את שיריו — או שישמעו אותם? יש קריאה של העין המהדהדת ממילא באוזן. אזלנו לא מר טיבים להקריא שירים. אך הצליל חשוב מאד, אי אפשר לחפוס שיר בשמיעה ראשונה. יש טעם בקריאה בקול, אבל רק אם אתה מכיר את השיר, ויש טעם בקריאתו של משורר, גם כשהוא קורא רע, ורוב המשוררים קוראים רעים. אך קריאתו הגרועה של משורר נזנחת לי משי" זה שקריאתו הטובה של שחקן אינה יכר לה לחת. לפעמים אינו קורא ברוב, לפי עמים הוא אפילו נותן לך אנטי-רגיש. נותן לך סינטיאקס, אבל אתה מרגיש היכן מתחלף אצלו הסוף — וזה חשוב. אני, על כל פנים, מיטיב להביק את אליוט, את מור, את קאמינגס לאחר שש" מעתי אותם קוראים — קריאה רעה. דילן תומס? זה דבר אחר. דילן תומס היה קורא נפלא. הישנס. וזה יכול להיות מסור כך."

נשמע הצלצול במזנון, הבימה". אדון פונטילה, מאטי משרתו החבריהם עולים עוד מעט על הבמה. נכנסים לאולם, בד" רך מספר ט. כרמי על הבציות שהועלו בתרגום המחזה. מעולם לא היתה לי הנאה גדולה יותר מעבודת תרגום. הסקסט גם מתנגד גם מתנגן לך. ושפע של שא" לוח שצריך לפתור. שפת הדיבור שלנו אינה גמישה, המהלכים עודם חזקים. זה סיבות ידועות, ובכל-זאת, ראית את בני די המלך" — ודאי נהנית מן ההצגה. כמר ני. שמת לב, כמה שכבות לשון יש שם — מן העממי ביותר עד לספרותי ביותר, והכל מתמזג! אלוני אינו משתמש בסלנג כמי שמסור צימוקים בעוגתו, ללמדך שזה ייתכן גם בעברית. הכל אפשר. לפני כמה ימים הקשבתי לקסטה במכונית. אמר זנהג לנוסעת: אף לא אפוסטרופוס של הפה שלי? זה לא יוצא מן הכלל? איזה סופר היה חושב על צרוף כזה? אני אומר לך: הרחוב כבר מצא את המזינה, ולך הסופרים עוד עושים לעצ" מם מלאכה קלה. איש כמו קליפורד אד" סס היה יושב בבתי-קפה ורושם, וסינג' אומר בהקדמה למחזה שלו: ישבתי במס" במ והקשבתי. משם זה בא לי."

כאן ירדו האורות באולם, ואני מ" הרנו למקומותינו. למחרת היום יצא ט. כרמי לחוף-לארץ. גמשיך בשיחה במקום שהיסקה לכשישוב.

במות הישן נולד התחדש

אומרים שאני שפל ברז, אוכל-שפר, הולך גחון

נכון.

הראיתם כיצד גלמי נפקח לנטיכוף? הביטו בי, קערי-רחוח ולבלבתם בשרף-חיים. במרעה, במרעה, ולא בחידות אני אשיאכם לחיות.

(מתוך "נחש הנחשת" לט.

כרמי, הוצאת "ספרי תרשישי")

עם ס. כרמי נפ" גשתי במזנון בית

"הבימה", שעה ק' צרה לפני שעלה

המסך על פונטי"

לה" של ברכת ב" תרנומה. והואיל ובי

אותו שברע בא לי" די ספר השירים ה"

חדש שלו "נחש הנחשת", והואיל ובש"

עת קריאה התעוררו אצלי כמה שאלות,

ניגשתי לשולחני ופחתנו בשיחה.

לנחש הנחשת" מקדים כרמי שתי

ציטאטות. הראשונה ידועה לכולנו: "וא"

מר יהיה אל משה עשה לך שרף ושים

אותו על גס והיה כל הנשך וראה אותו

וזי: ויעש משה נחש וישימהו על הנס

והיה אם נשך הנחש את איש והביט

אל נחש הנחשת וחי". (במדבר, כ"א:

ח—ט). המובאה השניה ידועה פחות:

"שלושה קולות הם שאינם אובדים לעד"

למ... קול היה בשעה שהיא על המש"

בר. אותו הקול משוטט והולך באוויר מסוף

העולם עד סוף העולם. קול אדם בשעה

שנשמחו יוצאת מגופו. אותו קול משוטט

ההולך באוויר מסוף העולם עד סוף העד"

למ. קול נחש בשעה שפושט עורו. אותו

קול משוטט באוויר והולך מסוף העולם

עד סוף העולם". (מתוך ספר הוזהר).

שיר מודרני מעולם אינו פשוט — אלא

אם כן נכתב בידי ברכת (וגם אז פש"

סותו היא בדרך כלל פשטות למראית"

עין). אך הקושי שבשיר עברי חדש הוא

לא אחת קושי שבמלה וקורה שאך לא"

חר שהתגברת על קושי זה, מסתבר לך

שהמאמץ לא השתלם. ס. כרמי משתמש

במלים הפשוטות ביותר, ועם זאת שירתו

רחוקה מלהיות פשוטה. אך הוא אינו

מוכן להסביר את עצמו:

"אולי בעוד שנה—שנתיים, אך לא עכ"

שיר, שברע להופעת הספר". אבל לאחר

שלגם כוסיח ריכך עמדתו ונתן בכל זאת

כמה נקודות אחיזה: "קראת את הציטא"

טה מן הוזהר? ובכן, מה הבעיה? קול

החיה, זהו קול האשה בהריונה. המשבר

זה הלידה. קול האדם בשעת יציאת נש"

סותו — זה ברור, המוות. וקול הנחש

הפושט את עורו כאילו מסכם את שני

הקולות, יש בו גם לידה גם מוות. כמות

הנחש הישן נולד הנחש החדש. זוכר

את תפקיד הנחש בגילגמש? האדם הולך

למות והנחש זוכה בחיי נצח תחתיו. ויש

כאן עוד אלמנט: הממית, הוא הנותן

חיים, השרף שהיכה את העם במגפה מביא

לו מרפא כשמרימים אותו על גס. למע"

שה עשיתי דבר משום למדי: לקחתי

סיפור תנכ"י ושילבתי בו את הכתוב ב"זר"

הר". מסובך? אתה יודע, אומרים שיש

שני מיני סיכוכים: זה מסובך משום

שהוא מבולבל. וזה — משום שעצם

הדבר שהוא מסתל בו אינו פשוט. אני

רק יכול לקוות, שהסיבוך שגילית אצלי

הוא מן הסוג השני".

תאמנם זה חשוב כל כך, שהקורא יע"

מוד על כוונת המשורר? משוררים הרר"

צים שיקראו אותם, ירגישו אותם, ייהנו

מן הצליל — על הפרושים מוכנים הם

לוותר.

כרמי: "מובן שאני נהנה בהנאת הקר"

רא משיירי. אבל בשעה כתיבה איני חושב

על הקורא. בטיחני, שזה מהבל בעבר"

